

Pestrý rok 2025

Po zesnulém Františkovi se novým papežem stal poprvé v historii Američan

LIDÉ A SPOLEČNOST

Blíží se konec sociálních sítí?

22

Existuje teorie, podle níž se za většinou dění na internetu ukrývají falešné profily a umělá inteligence. Do jaké míry je uvedené tvrzení pravdivé?

Předěl mezi světy

36

Mezi palestinskou a izraelskou společností zeje hluboká propast. Obě strany konfliktu navštívil fotograf David Těšínský

Pozor na hlavu!

50

Všech deset zemí s nejvyšší populací na světě se nachází v Evropě, a růst se navíc nezastavuje. Rekord patří tradičně Nizozemcům, na špici se však drží i Češi a Slováci.

Máte doma Sofi nebo Liama?

64

Ačkoliv se světová populace neustále rozšiřuje, tempo jejího růstu klesá a podle odborníků se zvolna blížíme k bodu, po jehož dosažení se trend obrátí

Jak zařídit víc dětí?

92

Časy, kdy se předpovídalo katastrofální přelidnění, už minuly. Ve většině zemí světa klesá porodnost. A někde tak kriticky, že vlády hledají často bizarní způsoby, jak trend zvrátit.

Rok očima novinářů

Fotografové v soutěži World Press Photo of the Year neodvraceli objektivy od válečných hrůz, zásadních politických událostí ani migrační krize.

56 strana

SPORT

Odzvonilo tenisu?

16

Zatímco počet amatérských hráčů tenisu stagnuje, svět nevídanou rychlostí dobývá nový pálkový sport – pickleball. Kombinace ping-pongu, tenisu a badmintonu.

Na Everest a zpět za sedm dní

20

Britští armádní veteráni dokázali výstup na „vrchol světa“, jenž obvykle znamená měsíční dobrodružství, vtěsnat do pouhého týdne. Nevysloužili si za to však jen obdiv.

VĚDA A TECHNIKA

Na hřbetě ocelového oře

26

Japonská firma Kawasaki představila koncept robotického koně, který umí nejen běhat, ale také zdolávat příkré srázy.

Nobelovy ceny 2025

40

Nobelovy ceny si povšimly klíčových objevů v oblasti kvantové fyziky, vyzdvihly studium lidského imunitního systému a ocenily vynález revolučního materiálu.

Slunce, vítr a superbaterie

46

Abychom mohli nahradit elektrárny poháněné uhlím, plynem a ropou, musíme najít také způsob, jak vyrobenou energii efektivně uskladnit.

Hubble slaví výročí

54

Díky němu víme, jak vypadá povrch hvězd, černé díry nebo co se skrývá v odlehlých koutech vesmíru.

Svět vyrobený z hub

60

Houby nemusí být jen na talíři. Spolu s podhoubím jde o surovinu, jež najde uplatnění nejen v kuchyni, ale i v řadě technických odvětví – od výroby hnojiv až po konstrukci odolných materiálů.

strana

76

Když to letí nad hladinou

Doba neohrabaných těžkopádných trajektů nejspíš končí. Nová generace těchto dopravních prostředků totiž neplave, ale de facto létá nad hladinou. Je to ekologické a taky levné.

Objevy k popukání 82

Byli vyhlášeni vítězi již 35. ročníku takzvaných Ig Nobelových cen, které poukazují na neobvyklý, ztřeštěný či triviální výzkum.

PŘÍRODA

Odešla královna šimpanzů 32

Stala se nejen vědeckou hvězdou, která promlouvala k milionům lidí, ale především tváří snahy o záchranu velkých lidoopů. Jane Goodallová zemřela ve věku jednadevadesáti let.

Země krásná i krutá 42

Snímky soutěže Earth Photo 2025 zachycují prchavé kouzlo naší planety i její schopnost změnit se v kruté místo pro život.

Magie přírody českým objektivem 72

Devátý ročník soutěže Czech Nature Photo přilákal přes dvě stovky fotografů, kteří zachytili nejen majestátní predátory z exotických zemí, ale také důvěrně známou českou přírodu.

Ochranáři s klepítky 80

Korálové útesy dnes čelí mnoha hrozbám. Jednou z největších je hvězdice zvané trnová koruna. Vědci i ochranáři teď proti ní našli pomoc u drobných krabích strážců útesu.

Sbohem kožešinám 81

Začátek roku 2025 se stal významným milníkem pro norské bojovníky za práva zvířat. Země totiž dala definitivní vale kožešinovým farmám.

HISTORIE A SOUČASNOST

Objev faraonovy hrobky 52

Po více než sto letech se potvrdil další zásadní objev egyptologie: Archeologové našli v Údolí králů hrobku Thutmoseho II.

Nález z dob dinosaurů 96

Co má společného tvor žijící před 69 miliony let a dnešní ptáci? Americkým vědcům se po letech zkoumání podařilo analyzovat vzácnou fosilii nalezenou na špičce Antarktického poloostrova.

PSYCHOLOGIE

Posilovna pro mozek 68

Mozek je jako sval. Odpověď na otázku, jak posílit jeho odolnost vůči degenerativním chorobám, zní jednoduše: Stačí ho každý den přimět, aby se alespoň trochu namáhal.

Tloustneme ze stresu? 96

Stres je dnes všudypřítomný a takřka trvalý. V důsledku slábne naše imunita, máme potíže s trávením a mimo jiné také tloustneme.

6

strana

Fotokronika roku 2025

Češi na bedně (17. ledna)

Tři roky války na Ukrajině (24. února)

Dvojitá krize v Myanmaru (28. března)

Návrat stalinského kultu (15. května)

Operace Pavučina (1. června)

Zvon odlitý ze zbraní (5. června)

Ozbrojenci v ulicích L. A. (11. června)

Něco visí ve vzduchu (25. června)

Blesková katastrofa v Texasu (7. července)

Sto let nečisté Seiny (7. července)

Setkání bez výsledků (15. srpna)

Gaza v sevření hladu (22. srpna)

Španělsko v plamenech (26. srpna)

Smrt v ulicích Lisabonu (3. září)

Cyklistická válka (4. září)

Krvavý měsíc (7. září)

Z aktivisty mučedníkem (21. září)